

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی

برنامه

مقطع کارشناسی

مجموعه آموزشی مدیریت

گرایش (بازرگانی)

فهرست مطالب

فصل ۱) اصول حاکم بر تدوین برنامه

۱-۱. برخورد علمی با برنامه‌ریزی درسی با تأکید بر مدیریت پویا

۲-۱. تأکید بر محتوای اصلی برنامه

۳-۱. کارآمدی و خود-تنظیمی آموزشی

۴-۱. تأکید بر اهمیت پژوهش

فصل ۲) تعاریف واژگان و ساختار برنامه

۱-۲. برخی از پیامدهای اصول حاکم

۲-۲. تعاریف واژگان

۳-۲. ساختار برنامه

فصل ۳) برنامه مقطع کارشناسی مدیریت بازرگانی

۱-۳. جدول ۱: دروس عمومی و پایه

۲-۳. جدول ۲: دروس اصلی

۳-۳. جدول ۳: دروس تخصصی

۴-۳. جدول ۴: دروس اختیاری

۵-۳. جدول ۵: دروس پیش‌نیاز

فصل ۴) سرفصل دروس

۴-۱. سرفصل دروس پایه رشته «مدیریت بازرگانی»

۴-۲. سرفصل دروس اصلی رشته «مدیریت بازرگانی»

۴-۳. سرفصل دروس تخصصی رشته «مدیریت بازرگانی»

۴-۴. سرفصل دروس اختیاری رشته «مدیریت بازرگانی»

فصل ۱

اصول حاکم بر تدوین برنامه

برنامه حاضر بر مبنای «اصول حاکم بر تدوین برنامه‌های درسی دانشگاهی» مصوب جلسه شماره ۲-۶۹۶ مورخ ۸۷/۸/۱۱ شورای برنامه‌ریزی (آموزش عالی) تنظیم شده است. در همین راستا، این فصل با تأکید بر برخی از این اصول و پیامدهای آنها، برخی ویژگی‌های اصلی برنامه را مورد توجه قرار خواهد داد.

۱-۱. برخورد علمی با برنامه‌ریزی درسی با تأکید بر مدیریت پویا

۱-۱-۱. در تنظیم و تدوین برنامه تلاش شده است تا همه اجزاء برنامه، اعم از ساختار یا محتوا، بر پایه دلایل و نتایج حاصل از اصول حاکم تعیین شوند. به همین دلیل، طراحی برنامه بر مبنای یک فرایند منطقی صورت گرفته و در نهایت، اهداف هر بخش از برنامه دقیقاً بیان شده و سپس براساس آن تکمیل شده است.

۱-۱-۲. در تدوین برنامه، اصول مدیریت پویا و استفاده از «خود-تنظیمی» مورد تأکید قرار گرفته و از تکیه بر پیش‌فرض‌های ساختاری یا مدیریتی درباب تضمین کیفیت تا حد امکان پرهیز شده است. در این دیدگاه، تضمین حداقل‌های آموزشی در چارچوب مصوب برنامه و از طریق وزارت علوم، تحقیقات و فناوری صورت گرفته است و تضمین بقیه استانداردها با تنظیمات و اجرای بقیه برنامه بر عهده مجری خواهد بود.

۱-۲. تأکید بر محتوای اصلی برنامه

ضمن تأکید بر انعطاف‌پذیری، حداقل‌های آموزشی به‌عنوان محتوای اصلی برنامه در قالب دروس الزامی و انتخابی در آن گنجانده شده‌اند. در این راستا، هسته برنامه، محتوای اصلی و تخصصی هر رشته را تضمین می‌کند و دروس مشترک پایه نیز برای تضمین معلومات عمومی و جامعیت علمی برنامه در یک پایه خاص طراحی شده‌اند.

۱-۳. کارآمدی و خود-تنظیمی آموزشی

۱-۳-۱. عدم همگونی دانشجویان پذیرفته شده در دانشگاه‌ها، به‌ویژه در رشته‌های علوم و نیز تنوع انگیزه‌ها، علایق و استعدادها، این‌گونه دانشجویان در نظر گرفته شده است (مخصوصاً در شرایط فعلی که پذیرش به‌صورت متمرکز از طریق کنکور سراسری انجام می‌شود).

۱-۳-۲. آینده شغلی و به‌ویژه محدودیت‌های موجود در بازار کار و تغییرات موجود در این زمینه با توجه به توانایی‌های متفاوت دانشجویان پذیرفته شده، در نظر گرفته شده است.

- ۱-۳-۳. توانایی‌های مختلف دانشگاه‌ها در زیرشاخه‌های مختلف رشته‌های مورد نظر و همچنین مزیت‌های بومی و تنوع کادر هیئت علمی آموزشی و پژوهشی، در نظر گرفته شده است.
- ۱-۳-۴. عدم امکان بازنگری مستمر و متمرکز در کشور مورد توجه بوده و عامل‌های متضمن «خود-تنظیمی» برنامه با پس‌خورد منفی در جهت اعمال عوامل لازم برای بازنگری در دروس و استاندارد آن‌ها، تأمین هیئت علمی در رشته‌های مورد نظر جامعه و بازار کار و نظایر آن در نظر گرفته شده است.
- ۱-۳-۵. تنوع علایق و همچنین ایجاد محمل مناسب برای ادامه تحصیل در رشته‌های «بین‌رشته‌ای» (interdisciplinary) با تأکید بر عدم لزوم تصویب برنامه‌های متعدد در نظر گرفته شده است.

۱-۴. تأکید بر اهمیت پژوهش

- ضمن تأکید بر لزوم ارائه مناسب برنامه با استانداردهای مورد نظر؛
- ۱-۴-۱. استفاده بهینه از وقت استادان و عدم تشویق به ایجاد دروس تکراری در نظر گرفته شده است. امکان ارائه دروس متنوع و تخصصی با تأکید بر لزوم ایجاد زمان لازم برای استادان برای به‌روز ماندن و پرداختن به پژوهش در نظر گرفته شده است.
- ۱-۴-۲. تضمین تشکیل آسان و بدون مشکل کلاس‌ها و عدم تشویق به ارائه مکرر یا موازی کلاس‌ها در نظر گرفته شده است.
- ۱-۴-۳. تشکیل کلاس‌ها با تنوع دانشجویی (در حد امکان) برای آشنایی بیشتر دانشجویان با رشته‌های مجاور و مشابه و اغناء بیشتر کلاس‌ها و تمرکززدایی علمی در نظر گرفته شده است.

فصل ۲

تعاریف واژگان و ساختار برنامه

در این فصل ابتدا به بررسی پیامدهای اصول مطرح شده در فصل ۱ خواهیم پرداخت و سپس ساختار کلی برنامه را بر مبنای موارد مذکور ارائه خواهیم کرد.

۱-۲. برخی از پیامدهای اصول حاکم

برخی پیامدهای این اصول عبارتند از:

۱-۱-۲. چارچوب برنامه باید دارای یک ساختار کلی از پیش تعیین شده باشد که در آن فقط حداقل‌های لازم تثبیت شوند و تعیین دیگر جزئیات باید بر عهده مجری گذاشته شود.

۲-۱-۲. برنامه باید دارای یک ساختار بلوک-بلوک با روند سلسله مراتبی «کلی به جزئی» باشد، به این معنا که دروس بالاتر میان رشته‌های متعدد مشترک باشند و دروس خاص‌تر نیز به تدریج با نزول در سلسله مراتب مطرح شوند.

۳-۱-۲. هر بلوک از برنامه باید با اهداف مشخص تنظیم یابد و بر مبنای این اهداف سیاست‌گذاری و تکمیل شود (چه از لحاظ تعداد واحد و چه از لحاظ محتوای دروس).

۴-۱-۲. دروس اجباری در برنامه باید فقط در حد ضرورت و فقط برای تضمین حداقل‌های آموزشی در نظر گرفته شوند و دیگر دروس نیز باید در یک قالب انعطاف‌پذیر با اهداف مشخص ارائه شوند.

۵-۱-۲. برنامه باید شامل یک «هسته» مشخص باشد که تضمین‌کننده حداقل‌های لازم در هر رشته است.

۶-۱-۲. برنامه باید دارای یک بخش با حجم مناسبی مرتبط با دروس اختیاری/کهاد باشد.

۲-۲. تعاریف واژگان

اکنون به تعریف واژگانی می‌پردازیم که در این برنامه به کار رفته‌اند.

۱-۲-۲. برنامه

به برنامه ارائه شده در این مجموعه و جزئیات محتوا و مقررات مربوطه اشاره دارد، که در سطح وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای اجرا در کلیه دانشگاه‌ها مصوب می‌شود (این مفهوم با برنامه درسی که نهایتاً در هر یک از دانشگاه‌ها اجرا خواهد شد متفاوت است).

۲-۲-۲. مجموعه آموزشی

مجموعه‌ای از رشته‌های مختلف است که دارای جنبه‌های مشترک علمی-آموزشی هستند و اساساً در برنامه درسی آنها وجود دروس مشترک امکان‌پذیر است.

۲-۲-۳. ضوابط «در اختیار دانشگاه»

ضوابطی در برنامه درسی هستند که توسط مرجع ذی‌صلاح در دانشگاه تثبیت می‌شود و پس از آن، رعایت آنها در زیر مجموعه‌های مربوطه (نظیر دانشکده-گروه-دانشجو) الزامی است. اختیار تعیین این ضوابط می‌تواند به زیر مجموعه‌های مربوطه با رعایت سلسله مراتب تفویض شود، مگر عبارت «فقط در اختیار دانشگاه» به کار رفته باشد (مثال: معافیت دروس و...).

۲-۲-۴. ضوابط «در اختیار دانشکده»

مشابه ۲-۲-۳ است اما در باب «دانشکده» تعریف می‌شود.

۲-۲-۵. ضوابط «در اختیار گروه»

مشابه ۲-۲-۳ است اما در باب «گروه» تعریف می‌شود. چنانچه در دانشکده‌ای گروه وجود نداشته باشد، تصمیم‌گیری درباره اختیارات مربوطه به عهده دانشکده خواهد بود.

۲-۲-۶. ضوابط «در اختیار دانشجو»

ضوابطی در برنامه درسی هستند که اساساً در چارچوب سایر مقررات بدون محدودیت ویژه و در اختیار دانشجو هستند (هدایت استاد راهنما از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است).

۲-۲-۷. درس «الزامی»

درسی است که با سرفصل معین در برنامه مشخص شده و اخذ آن با رعایت سایر مقررات برنامه توسط دانشجو الزامی است.

۲-۲-۸. درس «انتخابی»

درسی است که اخذ آن با رعایت سایر مقررات برنامه از بین جدولی از دروس که چارچوب آن توسط برنامه مشخص شده است، الزامی است.

۲-۲-۹. درس «اختیاری»

درسی است که اخذ آن با رعایت سایر مقررات «در اختیار دانشجو» است.

۲-۲-۱۰. درس «پیش نیاز»

درسی است که اخذ و قبولی در آن قبل از درس دیگری الزامی باشد.

۲-۲-۱۱. درس «هم نیاز»

درسی است که اخذ آن هم زمان با درسی دیگر یا قبل از آن صورت می پذیرد.

۲-۲-۱۲. درس «پایه»

درسی است که در برنامه به دلیل آماده نمودن دانشجو برای گذراندن دروس اصلی و تخصصی رشته و یا به علت افزایش اطلاعات و تقویت بنیه علمی و عملی او و همچنین درک بهتر سایر دروس ارائه می شود.

۲-۲-۱۳. «گروه»

کوچک ترین واحد آموزشی است که برنامه را در یک رشته اجرا خواهد کرد. چنانچه در ساختار دانشگاه «گروه» موجود نباشد، کلیه وظایف و اختیارات به دانشکده منتقل می شود.

۲-۳. ساختار برنامه

۲۰ واحد	- دروس عمومی
۴۱ واحد	- دروس پایه
۳۰ واحد	- دروس اصلی
۳۶ واحد	- دروس تخصصی
۶ واحد	- دروس اختیاری
۸ واحد	- دروس پیش نیاز

- اهداف هر یک از بخش های برنامه به شرح زیر است:

۲-۳-۱. دروس عمومی (جدول شماره ۱)

این دروس در چارچوب آئین نامه های مصوب وزارت علوم تحقیقات و فناوری تعیین می شوند.

۲-۳-۲. دروس مشترک پایه (جدول شماره ۱)

این بخش از برنامه شامل ۴۱ واحد درسی است که برای تضمین حداقل های لازم در دروس پایه پیش بینی شده است.

۲-۳-۳. دروس اصلی (جداول شماره ۲)

دروس این بخش مجموعاً به ۳۰ واحد درسی تقسیم می‌شوند.

۲-۳-۴. دروس تخصصی (جداول شماره ۳)

دروس این بخش مجموعاً به ۳۶ واحد درسی تقسیم می‌شوند.

۲-۳-۵. دروس اختیاری (جدول شماره ۴)

دروس این بخش از برنامه برای تضمین حداقل‌های لازم از محتوای تخصصی در هر یک از رشته‌های موجود در

برنامه تنظیم شده‌اند و دانشجو موظف است در طول دوره تعداد ۶ واحد از این دروس را اخذ نماید .

۲-۳-۶. دروس پیش‌نیاز (جدول شماره ۵)

فصل ۳

برنامه مقطع کارشناسی

«مدیریت بازرگانی»

۳-۱. جدول ۱: دروس عمومی و پایه

ردیف	نام درس	واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
-	دروس عمومی	۲۰	۳۴۰		۳۴۰
۱	آمار و کاربرد آن در مدیریت ۱	۳	۵۱		۵۱
۲	آمار و کاربرد آن در مدیریت ۲	۳	۵۱		۵۱
۳	اصول حسابداری ۱	۳	۵۱		۵۱
۴	اصول حسابداری ۲	۳	۵۱		۵۱
۵	اقتصاد خرد	۳	۵۱		۵۱
۶	اقتصاد کلان	۳	۵۱		۵۱
۷	توسعه اقتصادی و برنامه ریزی	۳	۵۱		۵۱
۸	حقوق اساسی	۲	۳۴		۳۴
۹	روان شناسی کار	۳	۵۱		۵۱
۱۰	روش تحقیق در مدیریت	۳	۵۱		۵۱
۱۱	ریاضیات و کاربرد آن در مدیریت ۱	۳	۵۱		۵۱
۱۲	ریاضیات و کاربرد آن در مدیریت ۲	۳	۵۱		۵۱
۱۳	مبانی مدیریت اسلامی و الگوهای آن	۳	۵۱		۵۱
۱۴	کامپیوتر و کاربرد آن در مدیریت		۳۴	۳۴	۶۸
جمع		۶۱	۶۸۰	۳۴	۷۱۴

۲-۳. جدول ۲: دروس اصلی

ردیف	نام درس	واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			نظری	عملی	جمع	
۱	بازاریابی و مدیریت بازار	۳	۵۱		۵۱	اقتصاد کلان - مبانی سازمان و مدیریت
۲	تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم	۳	۵۱		۵۱	مبانی سازمان و مدیریت - -
۳	تحقیق در عملیات (۱)	۳	۵۱		۵۱	ریاضیات و کاربرد آن در مدیریت ۱ - ریاضیات و کاربرد آن در مدیریت ۲
۴	تحقیق در عملیات (۲)	۳	۵۱		۵۱	تحقیق در عملیات (۱) - -
۵	حسابداری صنعتی (۱)	۳	۵۱		۵۱	اصول حسابداری ۲ - -
۶	مبانی سازمان و مدیریت	۳	۵۱		۵۱	مبانی مدیریت اسلامی و الگوهای آن - -
۷	مدیریت تولید	۳	۵۱		۵۱	تحقیق در عملیات (۱) - -
۸	مدیریت رفتار سازمانی	۳	۵۱		۵۱	مبانی سازمان و مدیریت - -
۹	مدیریت مالی (۱)	۳	۵۱		۵۱	اصول حسابداری ۲ - اقتصاد کلان -
۱۰	مدیریت منابع انسانی	۳	۵۱		۵۱	مدیریت رفتار سازمانی - -
	جمع	۳۰	۵۱۰		۵۱۰	

۳-۳. جدول ۳: دروس تخصصی

ردیف	نام درس	واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			نظری	عملی	جمع	
۱	بازاریابی بین المللی	۲	۳۴		۳۴	بازرگانی بین المللی - -
۲	بازرگانی بین المللی	۳	۵۱		۵۱	اقتصاد کلان - -
۳	پول و ارز و بانکداری	۳	۵۱		۵۱	اقتصاد کلان - -
۴	حسابرسی (۱)	۳	۵۱		۵۱	اصول حسابداری ۲ - -
۵	حقوق بازرگانی	۳	۵۱		۵۱	بازاریابی و مدیریت بازار - -
۶	زبان تخصصی ۱ و ۲	۲	۳۴		۳۴	- -
۷	زبان تخصصی ۳ و ۴	۲	۳۴		۳۴	زبان تخصصی ۱ و ۲ - -
۸	سازمان های پولی و مالی بین المللی	۳	۵۱		۵۱	- -
۹	سیاست پولی و مالی	۳	۵۱		۵۱	سازمان های پولی و مالی بین المللی - -
۱۰	سیستم های اطلاعاتی مدیریت	۳	۵۱		۵۱	تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم - -
۱۱	سیستم های خرید، انبارداری و توزیع	۳	۵۱		۵۱	مدیریت تولید - -
۱۲	مدیریت استراتژیک	۳	۵۱		۵۱	- -
۱۳	مدیریت مالی (۲)	۳	۵۱		۵۱	مدیریت مالی (۱) - -
جمع						
		۳۶	۶۱۲		۶۱۲	

۳-۴. جدول ۴: دروس اختیاری

ردیف	نام درس	واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			نظری	عملی	جمع	
۱	بهره‌وری و تجزیه و تحلیل آن در سازمان	۳	۵۱		۵۱	آمار و کاربرد آن در مدیریت ۲ - تحقیق در عملیات (۲) -
۲	تحقیقات بازاریابی	۲	۳۴		۳۴	بازاریابی و مدیریت بازار - بازاریابی بین‌المللی -
۳	حقوق بازرگانی بین‌المللی	۳	۵۱		۵۱	بازاریابی و مدیریت بازار - حقوق بازرگانی -
۴	روابط صنعتی	۳	۵۱		۵۱	مدیریت رفتار سازمانی - -
۵	سمینار در مسائل بازاریابی	۲	۳۴		۳۴	بازاریابی بین‌المللی - -
۶	سمینار در مسائل مالی	۲	۳۴		۳۴	مدیریت مالی (۲) - -
جمع						
		۱۵	۲۵۵		۲۵۵	

۳-۵. جدول ۵: دروس پیش نیاز

ردیف	نام درس	واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			نظری	عملی	جمع	
۱	ریاضیات پیش‌دانشگاهی	۴	۶۸		۶۸	-
۲	زبان پیش‌دانشگاهی	۴	۶۸		۶۸	-
جمع						
		۸	۱۳۶		۱۳۶	